

NOTAT om Hans Peter Hansen, f. 06-10-1872 i Nykøbing Sj. – d. 17-01-1953 i Charlottenlund

Politisk CV

1906-1946	Medlem, Slagelse Købstadskommunes byrå (herunder div. udvalg, nævn etc.) ¹
1945	Formand, Den parlamentariske Kommission
1942-1945	Formand, Dansk Interparlamentarisk Gruppe ²
1942-1945	Formand for Socialdemokratiets rigsdagsgruppe
1941-1945	Medlem, Det Udenrigspolitiske Nævn
1939	Medlem af grundlovsudvalget ³
1933-1937	Finansminister ⁴
1932-1933	Forsvarsminister ⁵
1929-1932	Formand for Socialdemokratiets rigsdagsgruppe
1924-1932	Formand for Folketinget ⁶
1924	Viceformand for Folketinget
1924-1927	Formand for Socialdemokratiets rigsdagsgruppe
1915-1919	Tingssekretær, Folketinget
1913-1945	Medlem, Folketinget
1917-1927	Borgmester, Slagelse Købstadskommune ⁷
1906-1915	Medlem af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse
Pt. ukendt	Medlem, Sorø Amts Skoleråd

¹ Det længst siddende byrådsmedlem i Slagelse Kommunes historie.

² Portrætgalleri i værelse 50 (tidligere 8) på Christiansborg; anden række - nr. 1 fra højre.

³ Olsen 1968: "*Kun for radikale, konservative og socialdemokrater* [.] Sådan står der udenpå en pakke, der henligger i rigsdagens arkiv. Venstremænd, og andre, der var stillet i klasse med dem, måtte altså ikke kigge i disse hemmelige dossiers, der stammer fra de forhandlinger, som førtes i et af disse tre partier internt nedsat grundlovsudvalg efter at Venstre var sprunget fra. De sammensvorne var socialdemokraterne H. P. Hansen (Slagelse) og Hartvig Frisch, den konservative Christmas Møller og den radikale A. M. Hansen. Lidt flere end til et bridgeparti, for forfatteren var med som femte mand - »grundlovsfaderen Olsen«, som Christmas Møller kaldte mig." Forfatningsændringen faldt ved folkeafstemningen af 23-05-1939.

⁴ Bertolt et al 1955, bind II, s. 225: "H.P. Hansen overtog finansministeriet efter et hårdt pres fra Stauning, der derefter selv påtog sig ledelsen af forsvarsministeriet. [Tidl. finansminister] Bramsnæs udnævntes til nationalbankdirektør."

⁵ Se også Bertholt et al 1955, bind II, s. 268, 290 og 292

⁶ Første formand for Folketinget for Socialdemokratiet. Bertholt et al. 1955, bind II, s. 215: "Modstræbende lod han sig vælge til folketingets formand i 1924. Han tvivlede på, at han kunne få tid til at bestride både dette hverv og borgmestergerningen. I 1926 ville han trække sig tilbage, men da Socialdemokratiet kun kunne bevare formandsposten i folketinget, hvis *han* beklædte den, blev han. H. P. Hansens særlige virkefelt var de kommunale og sociale sager, men i øvrigt omfattede han hele det politiske felt, var en dygtig organisator og administrator, en mand af fast vilje og karakter." For en sammenfattende karakteristik af hans periode som Folketingets formand se Rasmussen 2021

⁷ Den første folkevalgte borgmester i Slagelse Kommune og den sidste som fik kongelig bekræftelse af valget. Omtalt som "Kong Peder".

Erhvervskarriere og tillidshverv

- 1929-1946 Formand, Den danske Købstadsforening
1938 Bankrådsmedlem, Landmandsbanken
1926-1932 Bestyrelsesmedlem, Store Nordiske Telegrafskab
Pt. ukendt Formand for Jernbanerådet
Pt. ukendt Formand, Nationalforeningen for Tuberkulosens Bekæmpelse
1902-1919 Redaktør *Vestsjællands Socialdemokrat*⁸
1900-1902 Forretningsfører *Fyns Social-Demokrat*
P.t. ukendt Forretningsfører for et privat firma i København
P.t. ukendt Lagerarbejder

Andet

Gift med Louise Hansen, f. ?, f. 20-05-1877 – d. ?, pr. 04-11-1898.

Mindeord - Rigsdagstidende 1952/53 Forhandlingerne (Folketinget), spalte 1780⁹

51. møde.

Tirsdag den 20. januar kl. 14.

Formanden: Natten mellem lørdag og søndag døde folketingets formand gennem 8 år, fhv. finansminister H. P. Hansen.

I 32 år ydede H. P. Hansen en overordentlig stor indsats i dette tings arbejde; men iøvrigt blev hans arbejdskraft taget i brug på vide felter i vort offentlige liv.

Som forsvarsminister og finansminister og i en kort periode som fungerende statsminister, som borgmester og formand for købstadsforeningen, men først og sidst som rigsdagsmand var han altid med i arbejdet for at løse de mange vigtige samfundsspørgsmål, der voksede frem i hans tid.

I hele sin gerning var han præget af en pligttroskab og en arbejdsenergi, der sammen med hans naturlige myndighed gjorde ham til en værdifuld støtte for dansk folkestyre.

Også her i tinget vil vi — i taknemlighed — bevare mindet om H. P. Hansen og hans gerning.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

⁸ Hans efterfølger som redaktør, Vilh. Melgaard, blev også hans efterfølger som borgmester i kommunen i 1927. se også Bertholt et al. 1955, bind II, s. 349

⁹ URL: [<https://www.folketingstidende.dk/ebog/19521F?s=1779>] (21-11-2022)

Portrætmaleriet

Maleri 107 x 123,5 x 8 cm – olie på linned. Tidl. placeret på Slagelse Rådhus.

Opmærket med platte: " H. P. Hansen / Slagelse Byraad 1906-1946 / Borgmester 1917-1927".

Udført af kunster med signatur: "HV" på både for- og bagside af maleriet, dvs. den udførende kunstner var maler Herman Albert Gude Vedel (1875-1948).

Maleriet er anført under Vedels værkfortegnelse som "finansmin. H.P. Hansen (udst. 1944, Slagelse Komm.)" i Weilbachs Kunsterleksikon, 4. udgave.

I forbindelse med forårsudstillingen på Charlottenborg skrev *Social-Demokraten* 15-03-1944: "Af Portrætmalerne er det Niels Hansen, der stjæler Billedet. Hans Portrætter [...] er sprællevende i Karakteriseringen og veloplagte i Farve og Penselføring, Naar man stiller sig i den nærmeste Døraabning, har man samtidig Udsigt til Herman Vedels Portrætgalleri, der ikke staar sig ved Sammenligningen. Vedel maler sine Modeller efter samme skabelon og undgaar enhver Form for portrætlig Nærgaaenhed ved at holde sig til deres ydre, officielle Udseende. Han har bl.a. portrætteret Professor C.E. Bloch, Højesterets-sagfører Fritz Bülow og fhv. Finansminister H.P. Hansen."

I Lolland-Falster *Socialdemokrat* kunne læserne allerede 18-03-1944 læse: "Det er ikke usædvanligt, at Portrætmalerne viser stort Opbud paa Charlottenborg, men i Aar synes der at være særlig mange – og derigennem adskillige glimrende – Portrætter. Herman Vedel møder med hele 9 mesterlige Portrætter, bl.a. et af Professor, Dr. med. E.C. Bloch og et af fhv. Finansminister H.P. Hansen (tilh. Slagelse Kommune) [...]."

Korsør Avis skrev 20-03-1944: "Særlig grelt falder en Sammenligning ud med Hensyn til Portræterne. Naar Københavns Universitet hos Herman Vedel bestiller et Portræt af Professor, Dr. med. C. E. Bloch, saa ved man, at det faar et Billede, der ligner Bloch, og det samme gælder, naar Slagelse Kommune hos Vedel har bestilt et Portræt af fhv. Finansminister H. C. Hansen [...]."
(Samme tekst også i Ribe-Stiftstidende af samme dato).

Ærø Venstreblad. Ærø-Posten skrev 22-03-1944 om udstillingen: "Især er der mange gode Portrætter. Herman Vedel har en hel Væg fuld, og blandt de kende Ansigter ser man fhv. Finansminister H.P. Hansen [...]"

Redaktør Chr. Torpe skrev 16-05-1956 i *Aftenbladet* i klummen med overskriften "Kunsten og Folketinget" i anledning af det seneste grundlovsmaleri: "Hvis de tingmænd eller gæster i huset, der har kendt f. eks. afdøde finansminister H.P. Hansen, folketingets mangeårige myndige formand, vil prøve at se på billedet af ham, der for længst er hængt op, hvad synes de så, det siger om denne stærke personlighed? F l ø d e s k æ g! Ikkesandt? Intet som helst andet! Og det er synd!"

Der foreligger pt. ingen oplysninger om Slagelse Købstadskommunes bestilling, køb etc. af Vedels portræt af H. P. Hansen. Udover enkelte andre portrætter af bl.a. fremtrædende danske politikere er Vedels kendteste værk på Christiansborg monumentalmaleriet 'Fra forhandlingerne om grundloven 5. juni 1915' på den ene væg i Samtaleværlet.¹⁰

Der foreligger materialer om Hans Peter Hansen i ABA og Slagelse Stads- og Lokalarkiv. I sidstnævnte foreligger bl.a. fotografiet B2321 af H.P. Hansen i sit arbejdsværelse¹¹ på Christiansborg. Bemærk portrætmaleriet – muligvis Folketingets formand 1922-1924 Jørgen Sørensen Jensen-Klejs - over skrivebordet.

¹⁰ URL: [[Samtaleværlet: En kunstnerisk gennemgang af folkestyrets udvikling / Folketinget \(ft.dk\)](#)] (14-11-2022)

¹¹ Hans Peter Hansen kunne i 1925 som den første flytte ind i Formandslejligheden på Christiansborgs forbindelsesbygning.

Bortset fra yderst kortfattede biografiske skitser i hhv. Slagelse Leksikon, en del af www.slagelsearkiverne.dk, og på Wikipedia.dk samt omtaler i standardværkerne om hhv. Socialdemokratiets og Slagelse bys historier er Hanne Rasmussens portræt af formandsperioden fra 1924-1932 pt. den mest fyldige sammenhængende tekst om (en del af) Hans Peter Hansen politiske liv og virke.

Kilde- og litteraturfortegnelse

- Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv: Diverse fotografier
- Slagelse Stads- og Lokalarkiv: Diverse fotografier; personmappe *Hans Peter Hansen* i samling M2000 & fotografier; Byråds- og andre udvalgsprotokoller fra Slagelse Købstadskommune
- Peter Arnskov: Bogen om Slagelse. Slagelse: Bøggild 1931
- Oluf Bertholt, Ernst Christiansen og Poul Hansen: En bygning vi rejser. Den politiske arbejderbevægelses historie i Danmark. I-III. København: Fremad 1954-1955
- Eigil Olsen: Uhøjtidlige Erindringer. Fra rigsdagslivet i Fredericagade og på Christiansborg. København: Fremad 1968
- Hanne Rasmussen: 30 mænd og en kvinde. Folketingets formænd fra 1850. København: Gad 2021
- Gitte Strange Hansen, Stella Borne Mikkelsen, Børge Riis Larsen (red.): Slagelse Bys historie. Slagelse: Slagelse Arkiverne 2013
- Sjællandsposten 19-01-1953 [Nekrolog og mindeord om H.P. Hansen]

Sagsløbenummer 22-021388

Stadsarkivar Christoph Klinger, Slagelse Stads- og Lokalarkiv – Slagelse Arkiverne

21-11-2022